

**“ZAMONAVIY PSIXOLOGIYADA
ILMIY TADQIQOTLAR:
MUAMMOLAR, YUTUQLAR,
INNOVATSIYALAR”**

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

2023 yil 19-20 may

Buxoro

“Zamonaviy psixologiyada ilmiy tadqiqotlar: muammolar, yutuqlar, innovatsiyalar” mavzusidagi Xalqaro ilmiy-nazariy anjuman to`plami // Buxoro, 2023-yil 19-20-may. – 486 b.

O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF–60-sonli, 2019 yil 8 oktyabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-sonli Farmonlari, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 21 iyundagi “Pedagogik ta’lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlovchi oliy ta’lim muassasalari faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-289-sonli Qarorlarida belgilangan tadbirlar ijrosini ta’minlash maqsadida 2023-yilning 19-20 may kunlari Buxoro davlat universitetida **“Zamonaviy psixologiyada ilmiy tadqiqotlar: muammolar, yutuqlar, innovatsiyalar”** mavzusida xalqaro ilmiy-nazariy anjuman o‘tkaziladi.

Mazkur konferensiya to‘plamida bir yuz ellikdan ortiq maqolalar jamlangan.

Tahrir hay’ati:

Xamidov O.X. – Buxoro davlat universiteti rektori, iqtisodiyot fanlari doktori, professor;
Rasulov T.H. – Fizika-matematika fanlari doktori (DSc), professor;
Barotov Sh.R. – Psixologiya fanlari doktori, professor;
Karimova V.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;
Jabborov A.M. – Psixologiya fanlari doktori, professor;
Nishonova Z.T. – Psixologiya fanlari doktori, professor;
Huseynova A.A. – Falsafa fanlari doktori, professor;
Abdullayeva B.S. – Psixologiya fanlari doktori, professor;
Akramova F.A. Psixologiya fanlari doktori, professor;
Atabayeva N.B. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;
Sobirova D.A. – psixologiya fanlari doktori, dotsent;
Nazarov A.M. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), professor;
Usmanova M.N. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent;
Jumayev U.S. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent;
Ostanov Sh.Sh. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;
Rustamov Sh.Sh. – psixologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Koordinatorlar: Nazarov A.M., Usmanova M.N., Ostanov Sh.Sh.

Maqolalarning to‘g‘ri va aniqligiga mualliflar mas’uldir.

© **Zamonaviy psixologiyada ilmiy tadqiqotlar: muammolar, yutuqlar, innovatsiyalar**

xulq-atvor demografik jihatdan barqaror hodisa bo'lib, asosan individual ildizlarga ega ekanligini ko'ramiz. Zamonaviy dunyoda avtoagressiv harakatlar uzoq vaqtdan beri asosan shahar hodisasi deb hisoblanadi. O'z joniga qasd qilish bilan bog'liq ijtimoiy sabablar shaharda eng katta kuch bilan namoyon bo'lishi mumkin. Agar o'z joniga qasd qilish hodisasining milliy tabiati haqida gapiradigan bo'lsak, shimoliy xalqlar janubiy xalqlarga qaraganda o'z joniga qasd qilishga ko'proq moyil ekanligi va bir hududda yashash turli millat vakillari uchun tur xil ko'rsatkichlarni berishi mumkinligi aniqlandi.

Quyidagicha xulosa qilish mumkin: o'z joniga qasd qilish bilan bog'liq bo'lgan ijtimoiy sharoitlar ijtimoiy hayotning asosiy sabablari bo'la olmaydi, shuning uchun o'z joniga qasd qilishning rivojlanishini ilmiy bashorat qilish imkoniyatlari juda kam. O'z joniga qasd qilishning ichki sabablarini tahlil qilish kerak.

Adabiyotlar.

1. Berkowitz L. Aggression/ A social psychological analysis. New York, 2001 –с. 388-391.
2. Шустов Д.И. Аутоагрессия, суицид и алкоголизм. М.: Когнитивный центр, 2005. С.115-118
3. Шутова Л.В. Смысло-жизненные и ценностные ориентации в отношении к жизни и смерти у лиц юношеского возраста: дисс. канд. психол. наук: 19-00-01/ Таганрогский гос. ун-т, 2005.
4. Яницкий М.С. Ценностные ориентации личности как динамическая система. Кемерово: Кузбассвузиздат, 2000.
5. Ф.Ф. Ганжиев. Особенности психологической защиты человека в экстремальной ситуации. Лазаревские чтения Лики традиционной культуры в, 2018. С. 117-118.

SUD-PSIXOLOGIK EKSPERTIZALARNING O'ZIGA XOSLIGI

Jo'rayeva Z.A.,

Buxoro davlat universiteti talabasi

Olimov L.Y.

Buxoro davlat universiteti dotsenti

Annotatsiya. Ushbu maqolada sudga oid psixologik ekspertizani tashkil qilish va uni o'tkazishning o'ziga xosligi haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: psixologik ekspertiza, sud-psixologik ekspertiza, ekspert baholari, ekspert mulohazalari, ekspertlarni tanlash

Zamonaviy ilm-fanda va huquqiy amaliyotda ushbu masalaning quyidagicha aniq ta'rifi shakllangan. Insonning psixik faoliyati ob'ektiv borliqni aks etadi. Biroq bir necha sabablar tufayli (yoshi, sog'ligi tufayli) bu jarayon turli chetlanishlar bilan kechishi mumkin. Haqiqatni ro'yobga chiqarish uchun bu kabi chetlanishlarning darajasi va xarakterini bilish juda muhimdir. Chunki bunday chetlanishlari mavjud bo'lgan shaxslarning ko'rsatmalaridan jinoiy sud ish yuritishda dalillar manbai sifatida foydalaniladi va bu borada ko'rsatmalarga tanqidiy baho berish va haqqoniylik darajasini aniqlash talab qilinadi.

Psixologiya fani rivojlanishining zamonaviy holati sud-psixologik ekspertizaning katta imkoniyatlari haqida dalolat beradi. Albatta, bu imkoniyatlar chegarasiz degani emas. Yechilmagan muammolar hali juda ham ko'p. Masalan, aniq psixologik sababni aniqlash imkoniyati mavjudligini aytish mumkin emas, ammo shaxsning asosiy sabab chiziqlar ierarxiyasini va mazmunini aniqlash real holatdir.

Ta'kidlash joizki, yuridik amaliyot ehtiyojlari uchun uning qo'llanilishi asosan jinoiy jarayon ishtirokchilari ko'rsatmalarining haqiqiylikini aniqlash metodikalarini ishlab chiqish

uchun qo'llanilgan. T.V.Saxnova yozishicha, bir tomondan bu qonunbuzar shaxsiyatini o'rganib chiqishga e'tibor kuchayishidan darak bergan (ilgari u faqat qonunbuzarni o'zini o'rganilishida to'xtalgan), bu esa o'z navbatida, ob'ektiv va sub'ektiv tomonlarni inobatga olgan holda, sodir etilgan qonunbuzarlikga aniq va to'g'ri baho berishga imkon bergan. Boshqa tomondan, jarayon ishtirokchilarining ko'rsatmalarini haqiqiy ekanligini isbotlash uchun, ekspert sud yoki tergov jarayonida berilgan ma'lumotlar qay darajada haqiqiy ekanligini aniqlash bo'yicha vazifani o'z zimmasiga yuklatadi.

T.V. Saxnova yondashuvlarning tipik misollarini keltiradi, ular haqiqatni aniqlash ekspertizasi doirasida shaxsga tashxis qo'yish uchun qo'llanilgan. Sinalayotgan shaxsning erkin hikoyasi va ekspert bergan savollarning javoblari asosida, ob'ektiv u yoki bu shaxs tipi bilan shartlangan, yolg'onchilik belgilari mavjudligi (yoki mavjud emasligi) haqida xulosa qilinadi. Taxmin kilinishicha, sovuqon, xo'mraygan sub'ekt oldindan uylab qo'ygan yolg'onni aytishga tayyordir. Shuning uchun u bergan ko'rsatmalar qadrli emas. Bajarilmagan tilaklar majmui mavjud bo'lgan shaxsning ko'rsatmalari ham to'la haqiqiy deb tan olinmasligi mumkin, biroq boshqa sabablariga ko'ra: sub'ekt boshqalar nigohida o'z mavqeiga ega bo'lishi uchun, tilaklarini qiziq tarzda amalga oshiradi. Hisoblanadiki, bu turdagi ekspertizalar voyaga yetmagan guvohlarga nisbatan samaralidir. Bu borada shuni ta'kidlash joizki, o'sha paytda ishonchli, ilmiy asoslangan shaxsni tadqiq etish bo'yicha metodikalar ishlab chiqilmagan edi, shu tufayli ekspert vazifasini ob'ektiv tarzda hal etish imkoni bo'lmagan.

Haqiqiylikni aniqlash ekspertizaning asosiy kamchiligi bundan iborat bo'lmagan. Ko'rsatmalarning haqiqiylik haqida savolga javob berayotganda, ekspert-psixolog o'zining maxsus bilimlari chegarasidan, jarayondan tashqari, o'z vakolatidan kechib o'tgan va sud vakolati chegaralariga kirgan. Rivojlanishining birinchi bosqichida sud ekspertizasi imkoniyatlariga vakolatsiz ortiqcha baho berish, ehtimol qonuniydir, chunki amaliy psixologiya darajasi yuridik amaliyot ehtiyojlaridan ochiq-oydin orqada qolgan edi. Bu esa o'z navbatida vazifalarni noto'g'ri, xato belgilashga va ularni yechish uchun vositalarni noadekvat tanlashga olib kelar edi.

Psixologik ekspertizaga huquqiy holatlarni aniqlash vakolati berilgan edi, faqatgina ko'rsatmalar haqiqiylikni tekshirish emas, balki ularni isbotlash, qonunbuzarlikni sodir etgan shaxs harakatlarida aybdorlikni aniqlash vositasi sifatida mustahkamligini tekshirish ham.

Garchi bunga asos bo'lmasa ham, qandaydir ishonchsizlik haligacha ham oxirigacha bartaraf etilmagan. Aksincha, qonuniy sud ishida mukammalashib borayotgan amaliyotning, o'sib borayotgan ehtiyojlari sharoitida, zamonaviy psixologik fanning imkoniyatlariga yetarlicha baho berilmaslik o'rinlidir.

Quyidagi holatlarda ekspertiza o'tkazish maqsadga muvofiq:

- ✓ qaror qabul qilish yoki harakat sodir etishda manfaatdor bo'lmagan mutaxassisning ob'ektiv fikriga zaruriyat bo'lsa;
- ✓ boshqarish sohasidagi mojaroli vaziyat, xukumat vakolatlarini amalga oshirish, bir xil masalada bahsli vaziyat mavjudligida, qachonki manfaatdor bo'lmagan mutaxassisning fikriga zaruriyat bo'lsa;
- ✓ ilm-fan va texnika turli sohalarining negizida paydo bo'lgan muammolarni yechishga zaruriyat bo'lsa;
- ✓ qachonki muammoning chegaralari mavjud bo'lgan bilimning chegaralaridan kengroq bo'lsa;
- ✓ qachonki qonun yoki qonun aktida bu haqida ko'rsatma berilsa.

Maxsus vazifalarni yechish uchun ekspertizani qo'llash bir qator prinsiplarga tayanadi, ular quyidagilardan iborat:

ekspert baholari ma'lum bilim sohasida tan olingan mutaxassislardan olinishi kerak, baholarni umumlashtirish imkonini beruvchi, maksimal tizimlashtirilgan shaklda;

ekspert mulohazalarini maksimal tizimlashtirilgan shaklda olish uchun ularning oldiga vazifani aniq ravshan holda qo'yish kerak;

ekspertlarni tanlash, vazifalarni qo'yish, ularning mulohazalarini umumlashtirish aniq usulliyotga asoslanishi kerak.

Sud-psixologik ekspertizani o'tkazish haqida masala jinoiy-protsessual va boshqa kodekslarini qabul qilinishidan so'ng qonuniy ruxsatga ega bo'ldi. Umumiy qoida sifatida, zaruriyat bo'lganda ilm-fan, texnika, san'at va hunar sohalaridagi maxsus bilimlardan foydalanilsa, ushbu bilimlarga ega bo'lgan ekspertni jalb qilish mumkin, shu bilan birga psixologni ham va sud-psixologik ekspertizadan o'tkazish tayinlaniladi.

Psixologik bilim, maxsus bo'la turib, psixika faoliyati va rivojlanish qonuniyatlari haqidagi ilmiy ma'lumotlarga ob'ektiv asoslangan, va boshqa bilimlar qatori fuqarolarning shaxs haq-huquqlarini va mulk munosabatlarini muhofaza qilish uchun, qonunchilikni ta'minlash maqsadida qo'llanilishi mumkin.

Sud-psixologik ekspertiza ishning to'g'ri hal etilishi uchun ahamiyatli bo'lgan holatlar yuzasidan xulosa berish maqsadida, psixologiya sohasidagi maxsus bilimlar asosida ekspert tomonidan o'tkaziladigan tadqiqotdir. Shunday qilib, ekspertiza - bu maxsus harakat, bor ma'lumotlarni aniqlash maqsadida tergovchi bergan vazifa bo'yicha yoki sud tomonidan ish uchun ahamiyatli bo'lgan taqdim etgan materiallar yuzasidan belgilangan shaklda xulosa berish uchun vakolatli shaxs-psixolog tomonidan o'tkaziladigan tadqiqot hisoblanadi.

Turli shakldagi ekspertizalar uchun xos bo'lgan, sud-psixologik ekspertizaning asosiy belgilari, quyidagilar:

Tadqiqot psixologik fan sohasidagi maxsus bilimlar asosida o'tkaziladi. Ekspert-psixolog – xulosa berish uchun yetarli bo'lgan, psixologiya sohasida ma'lum bilimlarga ega shaxs yoki organ.

Ekspert xulosasiga qonun isbotlash manbai kuchini beradi, unga tayangan holda ma'lum bir isbotlar borligi yoki yo'qligini aniqlash mumkin.

Sud-psixologik ekspertizaning tayyorlanishi, tayinlanishi va o'tkazilishi maxsus huquqiy reglamentga muvofiq amalga oshiriladi, u tadqiqot jarayonini aniqlash bilan birga jarayon qatnashchilarining huquq va majburiyatlarini ham aniqlaydi.

Oxirida, psixologik tadqiqot natijalarini baholash yo'li bilan olingan, ekspert xulosasi beriladi. Shunday qilib, maxsus psixologik bilimlarni qo'llash va xulosa berish – o'zaro bog'liq ikkita omildir, bular ekspertizani haqiqiy ma'lumotlarni aniqlashning boshqa usullaridan farqlab turadi.

Ekspertizalar jinoiy ishlarni sud ko'rib chiqishida va dastlabki tergov jarayonida katta yordam beradi. Ekspert o'zining xulosasi bilan sud va tergovchiga ishning haqiqiy holatini aniqlab beradi, biroq ishga yuridik baho bera olmaydi. Huquqiy masalalarni yechimida ekspertiza tayinlanishi nojo'ya, xususan, jinoyat tarkibi, ma'lum shaxs tomonidan jinoyat sodir etganining isbotlanganligi yoki isbotlanmaganligi, uning aybdorligi va aybining shakli bilan bog'liq masalalar, yoxud, masalalar yechimi maxsus bilimlar talab qiluvchi, shaxsning kasbiy tayyorgarligi chegarasidan chiqmaydigan, jinoiy ishlarni tekshirish va dastlabki tergovni amalga oshirish huquqiga ega shaxslar, - tergovchi, sudya yoki prokuror.

Huquqiy masalalar bevosita sud, tergovchi yoki prokuror tomonidan hal qilinadi.

Psixologik ekspertizaning ahamiyati shundan iboratki, u ish hollarini aniqlash uchun eng samarali vositasi sifatida keladi, va sudda jinoiy ishlarni ko'rib chiqish va tergov jarayonida zamonaviy ilmiy psixologik vositalarning butun ko'lamidan foydalanishga imkoniyat beradi. Psixologik ekspertiza sud-tergov amaliyotiga psixologiya yutuqlarini yetkazishning va tadbiq etishning asosiy yo'lidir. Bu maxsus psixologik bilimlar asosida, ma'lum huquqiy me'yorlarni qo'llagan holda tayinlanadigan va amalga oshiriladigan tadqiqot, unga qonun tomonidan isbotlash manbai ahamiyati beriladi yoki boshqacha qilib aytganda isbotlash vositasi deb nomlanadi.

Adabiyotlar.

1. Maxmudova Z.M., Olimov L.Y. Psychodiagnostics. O'quv qo'llanma. "Turon zamin ziyo" nashriyoti. Toshkent 2014. -B. 298.

2. Olimov L.Y. Psixodiagnostika va psixometrika asoslari. Darslik. “Durdona” nashriyoti. Buxoro. 2021. -B. 747.
3. Olimov L.Y. Umumiy psixodiagnostika. “Durdona” nashriyoti. Buxoro. 2020. -B. 1103.
4. Olimov L.Y., Maxmudova Z.M.. Psixodiagnostika va eksperimental psixologiya. o`quv qo`llanma. “Turon zamin ziyo” nashriyoti. T. 2020. -B. 820.
5. Olimov L.Y., Nazarov A.M.. Xulqi o`gishgan bolalar psixologiyasi. O`quv qo`llanma. “Tafakkur avlodi” nashriyoti. Buxoro. 2020. -B. 490.

PSIXOLOGIK KONSULTATSIYAGA MUROJAAT QILUVCHI SHAXSLAR TIPOLOGIYASI

Kozimova Nigora Abduqahhorovna,
BDU Psixologiya mutaxassisligi 2-bosqich magistranti
Ilmiy rahbar: *Ulug'ova Sh.M.*
Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent

Abstract. In today's era of various psychological conditions, it allows people to learn more about the importance of psychological counseling and the formation of psychological culture in every member of the society. Also, the results of the research can be used in the development of State educational standards of higher education for the training of personnel in the fields of bachelor's and master's education.

Key words: Psychological consultation, group counseling, introvert, extrovert, neurotism, self-awareness, consilium.

Dunyoda har tomonlama yetuk, bilimli insonlarga doir ilmiy izlanishlarga bo`lgan talab tobora oshib bormoqda. Shu bois insonlar xulqiga ta`sir qiluvchi ijtimoiy-psixologik omillarni ilmiy jihatdan tadqiq qilish va tegishli ilmiy tavsiyalar berishga bo`lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda. Bu esa, insonlarga oilaga psixologik xizmat ko`rsatish, shuningdek har bir shaxsga psixologik konsultatsiya berish orqali, ularda sog`lom ruhiyatni shakllantirish va jamiyatning bo`gini bo`lgan insonlarda psixologik himoya mexanizmini barqarorlashtiruvchi ko`nikmalarni paydo qilish tizimini yanada takomillashtirishni taqazo etmoqda.[1]

Psixologik maslahat - bu amaliy psixologiyaning maxsus sohasi bo`lib, mutaxassis psixolog tomonidan unga muhtoj bo`lgan odamlarga maslahat va tavsiyalar shaklida bevosita psixologik yordam ko`rsatish bilan bog`liq. Ular psixolog tomonidan mijozga shaxsiy suhbat va mijoz hayotda duch kelgan muammoni dastlabki o`rganish asosida beriladi. Ko`pincha psixologik maslahat oldindan belgilangan soatlarda, maxsus jihozlangan xonada, odatda begonalaridan ajratilgan va maxfiy muhitda amalga oshiriladi.

Psixologik maslahatning bir sessiyasi psixolog va mijoz o`rtasidagi shaxsiy suhbat shaklida o`tkaziladi, o`rtacha bir necha o`n daqiqadan bir yarim, ikki yoki undan ortiq soatgacha davom etadi. Ushbu suhbat davomida mijoz psixologga o`zi haqida, uning muammosi haqida gapirib beradi. Psixolog, o`z navbatida, mijozni diqqat bilan tinglaydi, uning muammosining mohiyatini tuchun ishga, tuchun ishga, uni o`zi uchun ham, mijozning o`zi uchun ham aniqlab olishga harakat qiladi. Maslahatlashuv davomida mijozning shaxsiyati baholanadi va uning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda mijozga uning muammosini amaliy jihatdan eng yaxshi tarzda hal qilish bo`yicha dalillarga asoslangan, asosli tavsiyalar beriladi.

Maslahatchi-psixolog tomonidan mijozga taqdim etiladigan maslahat va tavsiyalar ko`p hollarda, ulardan o`z-o`zidan foydalangan holda, mijoz o`z muammosini maslahatchi psixolog yordamisiz to`liq bartaraf etishini ta`minlash uchun mo`ljallangan. Psixologik maslahat - bu har bir jismoniy va ruhiy sog`lom inson hayotida yuzaga keladigan deyarli barcha psixologik muammolarni engishga qodir ekanligiga ishonchga asoslangan odamlarga samarali psixologik

MUNDARIJA

- 3 **Хамидов Обиджон Хафизович**
Уважаемые гости и участники!!
- 4 **I-SHO`BA.**
ZAMONAVIY PSIXOLOGIYA METODOLOGIYASI
- 5 **Bafayev M.M.**
Etnik tolerantlik zamonaviy shaxs fazilati sifatida
- 8 **Axrorov P.Q.**
Amerika psixologiya maktabi namoyondalarining zamonaviy tadqiqotlarining o‘ziga xos jihatlari.
- 11 **Botirova M.B., Amonov A.A.**
Noto‘liq oilalardagi o‘smirlarning ijtimoiylashuvi jarayonining tashqi va ichki determinatlari.
- 14 **Жураев В.М.**
Спортчи даъвогарлик даражасининг психологик хусусиятлари.
- 17 **Usmonov Sh.M.**
Alfred Adler nazariyasida “kamchilik va ustunlik” holati.
- 20 **Xudoyqulova G.B.**
Rasmiy va norasmiy guruhlardagi psixologik muhitni o‘rganish imkoniyatlari.
- 23 **Абдуллаева Д.У.**
Онанинг фарзандга муносабатини белгилаб берувчи ижтимоий- психологик омиллар.
- 26 **Abdumadjidova D.R.**
Psychological training and opportunities for athletes to improve the effectiveness of sports achievements.
- 30 **Абылгазиева А.Д., Дорохова С.В.**
Уровень развития коммуникативных умений у студентов-психологов как компонент коммуникативной компетентности.
- 35 **Agayeva D., Jabborov A.M.**
Tarixiy manbalarda oila-nikoh mustahkamligining muhim jihatlari haqida.
- 37 **Varnoyeva Y.R., Elov Z.S.**
Voyaga yetmaganlar jinoyatchiligini oldini olishning ijtimoiy-psixologik sabablari.
- 40 **Волченкова А.А., Зенкова А.В.**
Особенности толерантности подростков в цифровую эпоху.
- 44 **Григорьев С.Ю.**
Некоторые интерпретации категории рефлексии в психологии.
- 46 **Деҳқонбоев Ш.О.**
Ментально-арифметическая характеристика развития интеллекта подростков в современном обществе.
- 49 **Джаббаров Х.Х.**
Социально-психологические методы воспитания национальных характеристик у молодежи.
- 54 **Ишанкулова Г.**
Ўзбек оилаларида гендер тенглик ва гендер стереотипларнинг намоён бўлиши.
- 56 **Касимова С.Б.**
Психологическая защищенность личности от манипулятивных воздействий как функция психологической культуры студентов.
- 60 **Kudratov A.I.**
Shaxs ehtiyojlarini tadqiq etishning nazariy asosi.
- 62 **Кулиев Ё.К., Рахмонова Н.Е.**
К некоторым аспектам коррупционных проявлений среди государственных служащих.
- 66 **Рахимова И.И.**
О сущности понятия социальная активность.
- 69 **Рўзиев У.М.,**
Ижтимоий вазиятлардан қўрқиш ёки ижтимоий фобия
- 73 **Ro‘ziyeva F.F., Ramazonov J.D.**
Farzand ruhiy kamolotida SHarq va G‘arb mutafakkirlarining qarashlari, islomiy oilalarda deviantlikni oldini olish yo‘llari.
- 77 **Sa’dullayeva Sh.A.**
“Qiyin hayotiy vaziyatni boshdan kechirayotgan insonning himoya mexanizmlari va xatti-harakatining psixologik xususiyatlari”.
- 79 **Saidov A.I.**
Yoshlar o‘rtasida sog‘lom turmush tarzini shakllantirish ustuvor vazifa sifatida.
- 82 **Усманова М.Н.**
Влияние мотивации на успешность учебной деятельности студентов.

- 85 **Farhodova M.S., Elov Z.S.**
O'smirlik davri inqirozlarining ijtimoiy-psixologik sabablari.
- 88 **Федорова В.М.**
Эффекты воздействия на человека традиционными якутскими музыкальными инструментами (хомусом, бубном).
- 92 **Хамитова Ш.М.**
Значение доверия и его мотивационное влияние на экономические системы.
- 96 **Хохлова Л.П., Токарев С.Г.**
Феномен инверсии самовосприятия и понимания самих себя лицами с диагностированными психическими расстройствами и расстройствами поведения.
- 101 **Xudayorov U.G'.**
O'zbekiston psixologlari tomonidan yoshlar muammosining o'rganilish masalalari.

2-SHO'BA.

PSIXOLOGIK XIZMATNI TASHKIL QILISH

- Akramova F.A.**
106 Psixologik xizmat ko'rsatishda oilaviy maslahatning asosiy vazifalari hamda uning samaradorligiga ta'sir ko'rsatuvchi muhim omillar
- 109 **Баратов Ш.Р.**
Психологическое сопровождение в системе образования Узбекистана.
- 112 **Bilolova Z.B.**
Psixologik xizmatni olib borishda ishontirish mexanizmining psixologik ta'siri
- 114 **Axmedova Z.J., Ismatova D.T.**
Motiv va motivatsiya.
- 117 **Ganjiev F.F.**
Agressiv va autoagressiv o'smirlarni jamiyatga moslashishining ijtimoiy-psixologik omillari.
- 119 **Olimov L.Y., Jo'rayeva Z.A.**
Sud-psixologik ekspertizalarning o'ziga xosligi.
- 122 **Kozimova N.A., Ulug'ova Sh.M.**
Psixologik konsultatsiyaga murojaat qiluvchi shaxslar tipologiyasi.
- 125 **Nusratova M.B.**
Psixologik konsultatsiyaga muhtoj shaxslar tipologiyasi
- 129 **Maxmudova Z.M., Samadova N.N.**
Sud psixolog eksperti ijtimoiy-psixologik kompetentligi va emotsional intellekti o'rtasidagi korrelyatsiyon bog'lanishlar.
- 132 **Qosimov U.A.**
Tasavvuf ta'limoti ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.
- 136 **Safarova S.G'.**
Bo'lajak psixologlarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.
- 138 **Maxmudova Z.M., Samadova N.N.**
Qo'riqlash xizmatida psixologik xizmatning o'ziga xosligi.
- 144 **Sattarova G.I.**
Jismoniy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan o'smirlarning hissiy-irodaviy sifatlarini shakllantirish.
- 146 **Бешимова М.О., Усманова М.Н.**
Адаптация первокурсников к образовательной среде.
- 149 **Гайбуллаев А.А.**
Социально-психологические механизмы нормализации буллинга поведения у подростков с помощью психокоррекционной работы.
- 153 **Казимова Л.Т.**
Организация психологической службы
- 156 **Коротаева А.И., Турчина Е.К.**
Взаимосвязь проявления агрессии и гендерной идентичности младших школьников.
- 157 **Никифоров А.М.**
Использование метода гештальттерапии в дыхательных процессах
- 161 **Primova Sh. Sh., Sattarova G.I.**
Oilaviy bolalar uyi sharoitida tarbiyalanuvchilar deprivatsiyasi.
- 164 **Ruziev U.M., Muzaффарова M.Y.**
Ижтимоий фобиянинг ўзига хос хусусиятлари ва уни олдини олиш.
- 168 **Hakimova F.X.**
Oila instituti va ijtimoiy-psixologik xizmatlar.
- 170 **Xamdamova M.X., Asanova G.M.**
Психологическая служба в школе.

- 173 **Эргашева Л.И.**
Удовлетворенность образовательной средой субъектов педагогического процесса.
3-SHO`BA.
- TIBBIYOT VA SALOMATLIK PSIXOLOGIYASI**
- 176 **Сабирова Д.А.**
Особенности формирования эгокомпетентности у медицинских работников.
- 180 **Alarova Z.R., Qodirova D.M.**
Kattalardagi gemotologik kasaliklarni psixilogik tahlili.
- 182 **Axtamova F.G.**
Tibbiyot psixologiyasidagi tarmoqlarning vujudga kelishi va vazifalari.
- 185 **G'aybulloeva N.X., Olimov L.Y.**
Oiladagi ijtimoiy-psixologik xususiyatlarning bola nutqining rivojlanishiga ta'siri.
- 188 **Izbulayeva S.A., Ganjiyev F.F.**
Bolalarning nutqiy rivojlanishida ijtimoiy-psixologik omillarning ta'siri.
- Shadiyev F.**
190 Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqiy rivojlanishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy - psixologik omillar.
- 193 **Jumaniyozova N.R.**
Farzandiga autizm tashxisi qo'yilgan oilaning ijtimoiy munosabatlarini o'rganish.
- 195 **Ismoilova Z.I., Элов З.С.**
Maktabgacha ёшдаги болаларнинг ақлий ривожланиш моделлари.
- Казанцева А.В., Еникеева Р.Ф., Давыдова Ю.Д., Тахирова З.Р., Мустафин Р.Н., Яковлева Д.В.,**
197 **Лобаскова М.М., Малых С.Б., Хуснутдинова Э.К.**
Формирование невербального интеллекта как результат взаимодействия средового и генетического компонента.
- 201 **Камилова М.**
Оилада юридик тушунчалар шаклланишида шахс асаб тизими типларининг таъсири.
- 205 **Козлов В.В., Власов Н.А.**
Комплексное посттравматическое стрессовое расстройство: взгляд клинициста.
- 206 **Конаш О.В.**
Психофизиологические основания категории субъективного времени человека.
- 210 **Лучистая Р.С.**
Психофизиологические основания категории "субъективного времени" человека.
- 213 **Орзукулова Ч.Р.**
Рухий саломатлик, рухий саломатликни белгиловчи омиллар ва ўрганилганлиги.
- 216 **Тагильцева Т.А.**
Научные основы интегративного подхода в семейной психотерапии.
- 218 **Камакина О.Ю., К.А.Турченяк.**
Специфика коммуникативных навыков младших школьников с нарушением интеллекта.
- 219 **Файзиев З.**
Шахс психологиясида стрессорларнинг намоён бўлиши ва унинг аломатлари.
- 223 **A'zamova M.A., Hasanova Z.T., Axatova S.Q.**
Tug'ruqdan keyingi depressiyaning psixologik sabablari.
4-SHO`BA.
- SHAXS IJTIMOY VA KASBIY RIVOJLANISHINING PSIXOLOGIK MUAMMOLARI**
- 227 **Adizova G.F., Qaxxorova D.S.**
Maktab o'quvchilarining ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishning ijtimoiy psixologik tomonlari.
- 230 **Eshov E.S., Ashrapov I.I.**
Din psixologiyasida zamonaviy shaxs shakllanishining amaliy jihatlari.
- Axmedova Z.J.**
233 Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatiga moslashuvining pedagogik-psixologik xususiyatlari.
- 235 **Baqoyeva M.Sh., Usmanova M.N.**
Evolution of school bullying in various social countries and their consequence
- 239 **Barnoyev B.B., Baratov Sh.R.**
Jinoyat sodir etishga moyil bo'lgan o'smirlarni o'rganishning psixologik xususiyatlari.
- Berdиева Г.Ж.**
242 Социально-психологическая характеристика конфликтных ситуаций между учителем и студентом.
- 246 **Boymurodov N.R., Ostanov Sh.Sh.**

- O'smirlar kreativligi psixologik-pedagogik muammo sifatida.
248 **Джўракулова, Д.Ф**
Шахс ижтимоийлашув жараёнида айбдорлик хиссининг тутган ўрни.
- 252 **Ismatova D.T.**
Oilada ota-ona va farzand munosabatlarining o'ziga xosligi.
- 254 **Kuziyev O.Ch.**
Shaxs ijtimoiylashuvining psixologik tavsifi va liderlik fenomeni.
- 257 **Saidova M.Z., Maxmudova Z.M.**
Qo'riqlash xizmati xodimlari kommunikativ kompetentligi.
- 261 **Jo'rayeva Z.A., Maxmudova Z.M.**
Stressli vaziyatlarda koping xulq-atvor strategiyalari.
- 265 **Mo'minova D.M**
Norasmiy kriminal guruhlarning o'smir delikvent xulq-atvoriga ta'siri.
- 268 **Muxamedova M.K., Nazarov A.M**
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda artterapiya orqali tasavvur va ijodkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari.
- 270 **Nazarova M.M.**
O'zbekiston ta'lim tashkilotlarida chet ellik talabalarning madaniyatlararo aloqa va ko'p madaniyatli muhitga moslashishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.
- 272 **Abdullayev A.Sh.**
Pedagog faoliyat samaradorligini ta'minlashga oid sharq mutafakkirlarining ijtimoiy-psixologik qarashlari.
- 276 **Ostonova L., Nazarov A.M.**
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'quv faoliyatiga moslashuvining psixologik xususiyatlari.
- 279 **Olimov L.Y., Savriddinova G.S.**
O'smirlarda jinoyat motivlarini keltirib chiqaruvchi ijtimoiy-psixologik omillar.
- 282 **Ulug'ova Sh.M.**
Tadbirkor ayolarning ikkilamchi kasbiy faoliyatga moslashuv muammolari.
- 284 **Nazarov A.M., Akbarova M.E.**
O'smirlarda ruhiy barqarorlikni ta'minlashning o'ziga xos psixologik xususiyatlari.
- 287 **Алексеева Ж.Б.**
«Нейрографика» как метод снижения тревожности и увеличение ресурса жизнестойкости в коррекции психических состояний личности.
- 290 **Ахмадов Н.Р.**
Нормализация адаптационного процесса через реабилитацию дезадаптированных подростков.
- 295 **Беляева О.А.**
Школа юного педагога как инструмент амплификации процессов профессионального самоопределения старшеклассников.
- 298 **Жабборов А.М.**
Копинг хулк – атвор ва унинг намоён бўлиш хусусиятлари.
- 301 **Ismatova F.A., Elov Z.S.**
Huquq-tartibot organlari psixologining kasbiy kompetentsiyasining shaxsiy komponentining tuzilishini o'rganish.
- 305 **Исмамова Д.Т.**
Социально-психологические особенности коррекции дезадаптивных подростков.
- 308 **Ismatulloev A.N., Ostanov Sh.Sh.**
Gender features of the locus of control in early youth.
- 310 **Kudratov A.I.**
Shaxsda ma'naviy ehtiyojlar shakllanishi muammosining mamlakatimiz ilm – fanidagi talqini.
- 313 **Қаршиева Д.С.**
Педагогларда касбий стресс ва уни бартараф этишининг психологик механизмлари.
- 315 **Maxmudova Z.M.**
Xodim kasbiy sifatleri va kompetentligining o'zi xosligi.
- 320 **Михеева М.Б.**
Принятие решения в деловых контекстах: проблема выбора.
- 323 **Тохилович Н.Ж., Усманова М.Н.**
Социально-психологические механизмы интернет зависимости у студентов.
- 326 **Nakimova F.X., Sayfullaeva Q.A., Hojiyeva N.N.**
Masofaviy ta'limni shakllantirishda psixologik xizmatning o'rni.
- 330 **Останов Ш.Ш.**
Психологические особенности развития креативности студентов посредством арттерапии.
- 332 **Пенечко О.К.**

- Направленная визуализация как метод самосохранительного поведения.
334 **Ramazonova Sh.F.**
Ota-ona va bola munosabatlarini mustahkamlashning psixologik omillari.
- 337 **Ponuev M.Yu.**
Psixologiyada шахс ижтимоийлашув жараёнлари муаммоси.
- 340 **Карпова Е.В., Трубохина В.А.**
Мотивация учебной и профессиональной деятельности первокурсников.
342 **Egamberdiyev M.S. Ubaydullayeva N.F.**
Psixologiyaning arxitekturadagi roli.
- 345 **Учаев Н.М.**
Ведущие компоненты интегративного уровня саморегуляции сотрудников росгвардии.
347 **Файзиева М.Х.**
Узбек халқ психологиясида психологик ҳимоя механизмининг ифодаланиши.
- 351 **Хасанов Р.А.**
Особенности взаимосвязи копинг-стратегий с волевыми качествами личности спортсменов.
355 **Xurramova O.X., Sattarova G.I.**
O'spirin yoshidagi o'quvchilarning kasbiy kamoloti bosqichlari.
- 357 **Южакоев В.А.**
Показатели качества идентичности личности.
359 **Asatova Sh.T.**
Muloqotning shaxslararo munosabatlarda tutgan o'rni.

5-SHO'BA.

AMALIYOTCHI PSIXOLOGNI INNOVATSION FAOLIYATGA TAYYORLASH MUAMMOLARI

- 362 **Nazarov A.M.**
Talabalarda ilmiy-innovatsion faoliyatni rivojlantirishning psixologik usullari.
- 365 **Oripova M.U., Ostanov Sh.Sh.**
Talabalarni kreativligini shakllantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.
368 **Otaniyozov O.U.**
O'smirlarda ma'naviyatni shakllantirish va rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.
- 370 **Qodirova D.M.**
Communicative component ability of future psychologists.
372 **To'rayeva Z., Xudoyqulova G.B.**
Компьютер o'yinlari va unga tobe o'smirlarning o'ziga xos psixologik xususiyatlari tahlili
- 375 **Xaloqova M.V., Ostonov Sh.Sh.**
Psixologiya yo'nalishi talabalarini matematik tafakkurini rivojlantirishning psixologik asoslari.
Кадырова Д.М
378 «Социально-психологическая характеристика факторов профессиональной компетентности будущих психологов».
- 380 **Kulatova S.Y.**
O'smirlarda destruktiv axborotlarni yuzaga kelishining ijtimoiy-psixologik omillari.
- 383 **Лидская Э.В.**
Типы коммуникативных взаимодействий старшеклассников в разных ситуациях общения
385 **Beknazarova L.S.**
Ta'lim mazmun samaradorligini oshirishda innovatsion interfaol usullarning o'rni.
- 387 **Maxmudova Z.M.**
Qo'riqlash xizmatida psixologik faoliyatning o'ziga xos tomonlari va kasbiy kompetentlik omillari.
392 **Миронченко Н.В., Дорохова С.В.**
Особенности восприятия дружбы современной молодежью.
- 397 **Наркевич А.В.**
Особенности использования репрезентативных систем человека в медитативных практиках.
Рустамов Ш.Ш.
399 Особенности использования математических методов в развитии профессиональной компетенции.
- 401 **Торик М.**
“Пантомима листа” как проективная методика в поле практической психологии.
Худоёроев А.Н.
403 Социально-психологические условия развития профессиональной рефлексии у практикующих психологов.
- 407 **Нафизова Ф.В.**
Bo'lajak psixologlarning matematik kompetentligini oshirishning psixologik xususiyatlari.

- 409 **Бабарахимова С.Б.**
Исследование особенностей суицидальных тенденций у подростков.
- 411 **Исаева Г.А.**
Психологический подход к роману бондарева «горячий снег».
- 417 **Нарзуллоева С. С., Усманова М.Н.**
Основные признаки рискованного поведения подростков.
- 420 **Саттаров Т.Ф., С.Б. Бабарахимова., К.Р. Файзуллаева., З.Ш. Мирворисова.**
Эффективность проведения психотерапевтического вмешательства у пациентов с параноидной шизофренией.
- 423 **Olimov L.Y., Bahronova M.O.**
O‘smirlar ma’naviyatini yuksaltirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari.
- 427 **Odilova S.K., Nazarov A.M.**
Dezadaptatsiyalashgan o‘smirlarni korreksiya qilishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari
- 429 **Rogozina O.H., Davydova Yu.A., Muxamedjanova A.A.**
Исследование студентов по методике сан: самочувствие, активность, настроение.
- 433 **Zakirov S.S., Salikhov Sh.M.**
Psychological mechanisms of emotional intelligence.
- 435 **Темирова Д.Х., Зарипов Г.Т.**
Роль интеллектуальных имитаций в развитии профессиональных компетенций обучаемых
- 437 **Raximova I.I., Sayitova N.X.**
Компьютер o‘yinlariga tobelik shaxs ruhiyatiga ta’sir jarayonining psixologik ahamiyati
- 441 **Sayitova Umida Hikmatillo qizi,**
Talabalar internetga tobeligining psixologik profilaktika chora tadbirlari
- 445 **Киличев А.А.**
Влияние активных методов обучения на развитие личности студентов
- 449 **Усмонова С.М.**
Ижтимоий психологияда психологик химоя ва шахсий ривожланиш муҳим жараён сифатида
- 452 **Mo‘minov D.M., Davlatov I.Sh.**
O‘smirlar deviant xulqi psixo-profilaktikasida ota-onaning ro‘li
- 455 **Muxtorov M.X., Muxtorov Э.М.**
Беморнинг врачга ишончи - даволаш самарадорлига муҳим омили
- 460 **Yunusova G.S.**
Onalarning individual va yosh xususiyatlari to‘g‘risidagi psixologik bilimlarga ega bo‘lishlarining farzand tarbiyasidagi ahamiyati
- 464 **Abdukadirova L.Y.**
Raqamli dunyoda klipli tafakkur va kitobxonlik madaniyati masalasi
- 468 **Abdukadirova L.Y., Qurbonova B.**
Raqamlashtirish sharoitida o‘smirlarning psixologik salomatligini mustahkamlash xususiyatlari
- 472 **Rajabov M.Ж., Rajabova X.A.**
Psixologiyada “qora uchlik”, ularning xususiyatlari hamda ularga qarshi turishga tavsiyalar
- 475 **Nuriddinov R.S.**
Bo‘lajak pedagoglar ruhiy salomatligining ijtimoiy-psixologik omillari
- 477 **Файзуева У.А.**
Профессионально-педагогическая компетентность педагога

